

D. ANTONII
GOMEZII
OPERA OMNIA
ANNOTATIONIBUS
ET ADDITIONIBUS
LOCUPLETATA.

D. ANTONII
GOMEZII,

IN ACADEMIA SALMANTICENSI
Juris Civilis, Primarii Profefforis,

VARIÆ RESOLUTIONES
JURIS CIVILIS, COMMUNIS. ET REGII.
TOMIS TRIBUS DISTINCTÆ,

Quorum $\left\{ \begin{array}{l} \text{I. Ultimarum Voluntatum} \\ \text{II. Contractuum} \\ \text{III. Delictorum} \end{array} \right\}$ materias continet.

EDITIO NOVISSIMA,

Cui præter Annotationes EMANUELIS SOAREZ A RIBEIRA, accesserunt Illustrationes, sive Additiones JOANNIS DE AVLLON LAYNEZ in fine cujusque Capituli appositæ, cum Indice Generali.

LUGDUNI,
Sumptibus PETRI BRUYSET, & Sociorum.

M. DCCLXI.
CUM PRIVILEGIO REGIS

BIBLIOPOLÆ AD LECTOREM.

INANE prosus esset in Operis hujus limine ANTONII GOMEZII encomium. Fama tanti Jurisconsulti plusquam unius sæculi decursu fuit corroborata, & qui vix prima Jurisprudentiæ elementa salutavit, jam tanti viri novit merita, jam sibi proposuit luculentam ex eruditis ejus scriptis utilitatem percipere. Qui fuerint fructus, docet ingens omnium applausus, & pluries repetita ejus Resolutionum & Commentariorum editio; satis superque est. Plures alii Jurisperiti, omni suspitione majores, eum cognominaverunt virum litteris ac pietate præcellentem. Plures alii non minus congruo nomine egregii scilicet Doctoris memoriam ejus decoraverunt. Itaque sufficiat ut hujus novissimæ Editionis præ ceteris omnibus excellentiam paucis ostendamus; quæ vel minimum attento facile patebit. Hæc nempe præter ipsius Auctoris Additiones ex Editione Salmanticensi anni 1579. depromptas, & Annotationes celeberrimi Jurisconsulti EMAN. SOAREZ A RIBEIRA in præcedentibus hujus operis Editionibus jam insertas, continet Additiones sive Illustrationes luculentissimas Doctissimi Viri JOAN. DE AYLLON LAYNEZ J. C. Utrariensis in fine cujusque capituli appositæ, quibus non solum ipsius Gomezii doctrina novum splendorem accipit, verum etiam difficilissimæ de Testamentis, Contractibus, & Delictis quæstiones doctissimis scholiis enodantur & elucidantur: Et ut nihil eorum quæ Lectoris commode maxime possunt inservire, desideraretur; inveniet ad calcem Variarum Resolutionum Repertorium Generale Rerum & Verborum, non eorum tantum quæ in hæc Gomezii operis parte continentur, sed & singulorum quæ in Annotationibus De Ribeira, & Additionibus De Ayllon comprehenduntur; item reperiet ad calcem Commentarii ad leges Tauri, Indicem alterum rerum omnium in hoc volumine contentarum. Habes jam, BENEVOLE LECTOR, quæ utilitati tuæ consulentes, hic elaboravimus; frui jucundius, & Vale.

D. D.

ANT. GOMEZ,

J. C. ERUDITISSIMI
COMMENTARIORUM

VARIARUMQUE RESOLUTIONUM

Juris Civilis, Communis, & Regii.

TOMUS PRIMUS.

DE TESTAMENTIS.

P R O O E M I U M.

COGITANTI mihi, quod præclarè dicebat ille Medicorum
faciè Princeps Hippocrates, hominis Brevem esse vitam, ar-
tem longam, experientiam periculofam; id in noſtra Jurispru-
dentia verifimè quoque uſurpari poſſe videtur. Tanta eſt enim
Librorum, qui in ea ſcripti ſunt moles & vaſtitas, ut vix triplex
hominum ætas eos percuttendo (ne dicam legendo, atque co-
gitando) poſſit ſufficere. Scientia verò adeo longa eſt, tot no-
vis paſſim emergentibus negotiis dubiis, contrariis que homi-
num opinionibus in toto Juris Civilis corpore diſperſis, ut cum ad metam per-
veniffe putes, re in medio curſu deſeciſſe, longumque iter tibi adhuc confi-
ciendum ſentias. Experientia denique cum & dubia ſit, & pro conſuetudine lo-
corum univerſa, atque ſæpenumero ab ipſo Civilis Prudentiæ fonte exorbitans, tot
præſertim antiquis abrogatis, tot novis Regum & Principum Conſtitutionibus, tot
Civitatum enaſcentibus conſuetudinibus, nihil ferè certum, quod ſequaris, inve-
nias; & cum unum quid didiceris, aliud quoque addiſcendum eſſe animadvertas.
Atque (ut verum dica) ea cogitatio me majora ſcribere aggreſſum ſæpenumero re-
vocavit, nedum lucem dare rebus cogito, etiã tenebras novis meditationibus aſſe-
ram; atque, ut eſt in proverbio, *Diæſe de æliæ*. Opus itaque excogitavi, quo bre-
viter, clare, dilucideque omnia que hodie in Judiciis & Practica verſantur, ex utro-
que jure, & Doctõrum diſputationibus, contrariis que ſententiis traderem. Cum enim
in cæteris omnibus rebus omnis perſpicuitatis principium ſit ordo, eum ſequuti ſu-
mus, in quo maxime gloriari poſſumus. Nam totum Jus Civile cum tripartitum ſit,
noſtros quoque Commentarios in tres Tomos ſecimus. Primum autem de Testa-
menti cæterisque, que ad teſtantiũ ultimas voluntates ſpectant, fecimus. Secundũ
de Contractibus atq; aliis conventionibus, que quotidie inter homines tractati ſo-
lent.

D. ANTONII
GOMEZII,
VARIARUM RESOLUTIONUM
TOMUS SECUNDUS.

D. D.
ANT. GOMEZ,
 J. C. ERUDITISSIMI,
COMMENTARIORUM,
 VARIARUMQUE RESOLUTIONUM
 Juris Civilis, Communis, Regii.
TOMUS SECUNDUS.
DE CONTRACTIBUS.

P R O O E M I U M.

ABSOLUTIS iis, quæ pertinent ad ultimas testantium Voluntas, ordinis ratio postulat, ut ad secundam Juris Civilis partem, quam de Contractibus esse volumus, accingamur. Cujus tractatio eo mihi jucundior fuit, clariorque luce, & compositori ordine indigere visa est, quod apud omnes fermè gentes, & populos circa Contractus, molestas, odiosasque passim lites exoriri viderem. Potissimam verò operam dedi, quò facilior & clarior nostra de Contractibus procederet oratio, ut quod multorum opinionibus esset involutum, explicarem: quod varietate obscurum, clarum redderem: quod multis Jurisconsultorum responsis exuberans, varièque diffusum, ordine tractarem: quod multorum hominum tumultuosis disputationibus, & molestis clamoribus obturbatum, sedarem: totam denique hanc materiam sic temperarem, ut etiam Juvenes per immensos spinososque Juris Civilis campos spatium nunc tandem summa cum voluptate, & fructu, possint. Hac enim tempestate eò venit multorum, qui de jure Civili scripserunt, cum temeritas, tum impudentia; ut verè nunc demum dicere possimus, quod est apud Euripidem, in Hippolito.

*Non est iniquitas occupare et adhibere
 invidiosam legem in dicitur legem dicitur.*

Adde etiam, quod hujusmodi indigesta scriptorum moles, passimque Doctorum opiniones, per varios anfractus & titulos dispersa, studiosam legum juventutem ab honesto instituto avertunt, atque etiam constanter in abdita jurisprudentiæ gressum in obscuras præcipitant tenebras, in contrarias sententias trahunt, in turbulentos errores conjiciunt: denique in desperationem plerumque adducunt. Nos igitur hanc totam de Contractibus tractationem quindecim Capitibus brevissimis & facillimis absolvimus: ita, ut quis titulum *ff. de verb. oblig.* tutus accedere, totamque eam materiam facillimè methòdo intelligere possit, Cum autem hominum causa (ut præclare docet Hermogenià methòdo intelligere possit. Cum autem hominum causa (ut præclare docet Hermogenianus in l. 2. ff. de stat. hom.) Jus omne sit constitutum, primò de personis, quæ possunt contrahere: vel non: ac post cæteris, his proximos atque conjunctos applicantes titulos, ut res patitur, dicemus.